

**A Survey of the Arabic Translation of the Book
"Those 23 People" Written by Ahmad Yusefzadeh on
the Basis of the Lexical-Semantic Level of the
Translation model by Carman Graces**

Vali Baharvand*

Assistant Professor, Department of Arabic
Language and Literature , Shahid Chamran
University of Ahvaz, Ahvaz, Iran

Mina Hasouni Nejad

M. A Student of Arabic Translation at
Shahid Chamran University of Ahvaz,
Ahvaz, Iran

Javad Karkhaneh

Assistant Professor, Department of Arabic
language, University of Quranic Sciences
and Teachings, Qom, Iran

Abstract

Translation can be used to connect the ideas and beliefs of people in two cultures. From time to time, Mankind has been aware of the words, deeds and achievements of other lands through translation, and hereby, he has fertilized his vision and attitude. One of the most

---

* Corresponding Author: v.baharvand@scu.ac.ir

How to Cite: Baharvand, V., Hasouni Nejad, M., Karkhaneh, J. (2024). A Survey of the Arabic Translation of the Book "Those 23 People" Written by Ahmad Yusefzadeh on the Basis of the Lexical-Semantic Level of the Translation model by Carman Graces. *Translation Researches in the Arabic Language and Literature*, 14 (30), 361-394. doi: [10.22054/RCTALL.2024.79865.1739](https://doi.org/10.22054/RCTALL.2024.79865.1739)

prominent translation theories that deals with measuring the qualitative level of translated text in literature and covers four different levels is the Carman Garces' theory (1994). This research, which is descriptive-analytical, aims to evaluate the Arabic translation of Iman Saleh from the book "Those 23 People" written by Ahmad Yusefzadeh on the basis of the Lexical-Semantic level of the translation model by Carman Garces, and to examine its superiorities and characteristics. The research shows that in this translation, the syntactic expansion appears in the coverage of figures like an added adverb, added adjective. In addition, the syntactic reduction emerged in the concepts like the deletion of adjective, object, verb and adverb. It also shows that the translator has narrowed the word circle by using the tools such as deleting the adjective in the general process versus the particular, and applying the techniques like expressing the kind alongside the gender in the particular process versus the general. Another finding of this study is that it attributed the positive characteristics of the remarkable part in this translation to it, Furthermore, this translation possesses the adequacy and acceptability, causing the reader's satisfaction.

Keywords: Translation Study, The book Those 23 People, Carman Garces, Lexical-Semantic Level.

Introduction

Translation can be considered a beneficial endeavor in the direction of overcoming linguistic barriers between different nations. Although this phenomenon has been an important tool for the transmission of

thought throughout history, the abundance of words and expressions in different cultures has always been one of the fundamental challenges facing translators. It can be clearly stated that the translator is a bridge of communication between people who do not share the same culture. In other words, he plays the role of a cultural mediator between different civilizations. Translation is an indispensable human necessity, because no nation, no matter how much it has achieved in terms of progress and culture, can dispense with the universal human heritage by relying solely on its own unique heritage.

The need for translation has existed throughout history and across various cultures, manifesting in diverse forms. The efforts of translators to bridge linguistic barriers for audiences within the same culture have always been commendable. Examining and evaluating the work of other translators is a fundamental aspect of developing one's own skills and acquiring experience and expertise. In the process of rendering a text, translators often encounter phenomena such as augmentation, reduction, and other modifications, which serve as indicators of the translation's strength or weakness. Today, translation studies can be considered an interdisciplinary field that goes beyond merely do not assessing the accuracy or inaccuracy of a translation. Therefore, translation criticism, as a widely used field of translation studies, operates in all textual and extra-literary fields of a translated work. In addition, from the past to the present, various literary, religious and other texts have attracted the attention of those involved in the field of translation criticism; meaning that some have taken a critical approach to these translated texts and considered them to be subjective. One of the contemporary translation theories that has

attracted much attention and opened up new horizons is the translation theory of Ms. Carmen Garcés. This theory, encompassing four levels, is considered one of the most prominent linguistic theories in assessing the quality of translations. It analyzes and evaluates the quality level of literary translation text. This paper aims to evaluate the Arabic translation of Ahmad Yousefzadeh's novel entitled "Those 23 People", using an analytical-descriptive approach and focusing on the lexical-semantic level of Garcés' theory.

Literature Review

As far as the authors of this research have been able to find, no one has previously critically evaluated a topic with this title. However, there have been several studies on the critique and evaluation of Garcés' theory in relation to various texts. Some examples of these studies include:

1. Rahimi Khuyaghani, M. (2018). Lexical criticism of the translation of the Holy Quran by Mousavi Garmaroodi based on the semantic-lexical level of Garcés. *Journal of Quran and Hadith Translation Studies*, Allameh Tabataba'i University, 4(7), 69-94. The author examined a number of words in Garmaroodi's translation of the Holy Quran based on the components of Garcés' theory and found that a significant portion of the components of the first level of Garcés' translation model are present in Garmaroodi's translation.
2. Masoud Eghbali and Ebrahim Namdari. A Critical Review of the Translations of Surah Yusuf by Elahi Qomshe'i and Makarem Shirazi with an Emphasis on the Grammatical Level of Garcés' Translation . *Journal of Quranic Linguistics*, University of Isfahan, Spring and

Summer 1397, Vol. 7, No. 2, pp. 154-137. This study evaluates the translations of Surah Yusuf by Elahi Qomshe'i and Makarem Shirazi based on the components of Carmen Garcés' translation model at the grammatical level. The authors examine various grammatical evidences from the verses of Surah Yusuf and analyze the strengths and weaknesses of the translations.

3. Asghar Babazadeh Aghdam and Colleagues: Lexical-Grammatical Level of Expression Change Based on Carmen Garces' Model: A Case Study: Translation of Haddad Adel, Mo'ezi and Ansariyan, Volumes 29 and 30 of the Holy Quran. Journal of Translation Studies in Arabic Language and Literature, Allameh Tabataba'i University, Autumn and Winter 1398, Vol. 9, No. 21, pp. 279-306. The most important findings of this research are that based on Garces' model, only Mo'ezi's translation is literal, while Ansariyan and Haddad Adel's translations have been explained and expanded in meaning.

Research Methodology

This descriptive-analytical research aims to evaluate the Arabic translation of "Those 23 people" based on the lexical-semantic level of Carmen Garces' translation model and to examine its advantages and disadvantages.

Conclusions

1. In the explanation section, taking into account cultural differences, the translator has successfully completed the translation and has well-explained unfamiliar expressions and terms in footnotes, and has explained everything that was unfamiliar due to cultural differences for the Arabic-speaking.

2. In this translation, various aspects of grammatical expansion and contraction are evident. Grammatical expansion is manifested in the coverage of concepts such as the addition of adverbs, adjectives, and adjectival phrases, while grammatical contraction is manifested in aspects such as the omission of adjectives, objects, verbs, and adverbs.

نقد و ارزیابی برگردان عربی کتاب «آن بیست و سه نفر» اثر احمد یوسف‌زاده بر پایه سطح لغوی-معنایی الگوی ترجمه کارمن گارسس

ولی بهاروند * استادیار، گروه زبان و ادبیات عربی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

مینا حسونی‌نژاد دانشجوی کارشناسی ارشد مترجمی زبان عربی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

جواد کارخانه استادیار، گروه زبان و ادبیات عربی، دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم، قم، ایران

چکیده

ترجمه را می‌توان پلی برای پیوند اندیشه‌ها و باورهای مردمان دو فرهنگ دانست. از دیرباز تاکنون آدمی در پرتو ترجمه با گفتارها، کردارها و دستاوردهای سرزمین‌های دیگر آشنا شده و از این رهگذر، بینش و نگرش خود را بارور کرده است. یکی از برجسته‌ترین نظریه‌های ترجمه که به سنجش سطح کیفی متون برگردان شده ادبی می‌پردازد و چهار سطح گوناگون را دربر می‌گیرد، نظریه کارمن گارسس (۱۹۹۴) است. پژوهش پیش رو که به روش توصیفی-تحلیلی است بر آن است تا برگردان عربی ایمان صالح با عنوان «أولئك الثلاثة والعشرون فتی» از کتاب «آن بیست و سه نفر» نوشته احمد یوسف‌زاده را بر پایه سطح لغوی-معنایی الگوی ترجمه کارمن گارسس ارزیابی و برتری‌ها و کاستی‌های آن را بررسی کند. این پژوهش نشان می‌دهد که در این برگردان، بسط نحوی در پوشش مفاهیمی چون افزونی قید، صفت و ترکیب اضافی پدیدار شده و قبض نحوی در جلوه‌هایی مانند حذف صفت، مفعول، فعل و قید نمود یافته است. همچنین نشان می‌دهد که مترجم در فرآیند عام در برابر خاص از ابزارهایی مانند حذف صفت بهره گرفته و در فرآیند خاص در برابر عام با تکنیک بیان نوع در کنار جنس، دایره واژه را تنگ‌تر کرده است. یافته دیگر این پژوهش، آن است که ویژگی‌های مثبت، بخش چشم‌گیری را در این ترجمه به خود اختصاص داده و این برگردان از دو ویژگی کفایت و مقبولیت برخوردار شده و خرسندی خواننده را در پی داشته است.

کلیدواژه‌ها: نقد ترجمه، کتاب آن بیست و سه نفر، کارمن گارسس، سطح لغوی-معنایی.

۱. مقدمه

ترجمه را می‌توان تلاشی سودمند در راستای رفع چالش‌های زبانی میان ملت‌های گوناگون برشمرد. این پدیده ابزاری مهم در انتقال اندیشه در گذر زمان به شمار می‌رفته است، اما وجود انبوه واژه‌ها و اصطلاحات در فرهنگ‌های گوناگون همواره از چالش‌های بنیادین فراروی مترجم بوده است. به روشنی می‌توان گفت که مترجم پل ارتباطی میان مردمانی است که هم فرهنگ نیستند. به سخن دیگر، وی نقش یک میانجی‌گر فرهنگی میان تمدن‌های گوناگون را بازی می‌کند. ترجمه یک ضرورت گریزناپذیر بشری است؛ زیرا هر ملتی هر اندازه هم به ابزارهای پیشرفت و فرهنگ دست یافته باشد، نمی‌تواند با استفاده از میراث خاص خودش از میراث عام بشری بی‌نیاز شود (عبدالغنی، ۱۳۷۶: ۹۶).

از دیرباز تاکنون نیاز به ترجمه در روزگاران پیشین و در میان اقوام گوناگون به گونه‌های مختلفی هویدا شده است. کوشش مترجمان در رفع چالش‌های زبانی برای مخاطبان هم فرهنگ همواره ستایش‌برانگیز بوده است. بررسی و واکاوی ترجمه‌های دیگران عنصری اساسی در بالندگی استعدادها و یادگیری تجربه و مهارت است (جبوری و دیگران، ۱۹۷۷: ۴۳۱). در برگردان یک نوشتار معمولاً با پدیده‌هایی چون افزایش، کاهش و... روبه‌رو می‌شویم که استواری یا سستی ترجمه را نمایان می‌کند.

امروزه مطالعات ترجمه را می‌توان یک شاخه میان رشته‌ای قلمداد کرد که تنها به بررسی درستی یا نادرستی ترجمه بسنده نمی‌کند. از این رو، نقد ترجمه به عنوان یک زمینه پر کاربرد مطالعات ترجمه در تمامی زمینه‌های متنی و فراادبی یک اثر ترجمه‌ای فعالیت می‌کند (فرحزاد، ۱۳۹۰: ۲۷). افزون بر این، از گذشته تاکنون متون گوناگون ادبی، دینی و... توجه دست‌اندرکاران عرصه نقد ترجمه را به خود جلب کرده است؛ بدین معنا که برخی رویکردی انتقادی به این متون برگردان شده داشته و آن‌ها را ذوقی پنداشته‌اند. یکی از نظریه‌های معاصر ترجمه که توجه بسیاری را به خود جلب کرده و افق‌های تازه‌ای را گشوده است، نظریه ترجمه کارمن گارسس^۱ است. این نظریه که چهار سطح را دربر می‌گیرد، یکی از بارزترین نظریه‌های زبان‌شناسی در سنجش سطح کیفی ترجمه‌ها قلمداد می‌شود و به تحلیل و بررسی سطح کیفی متون ترجمه ادبی می‌پردازد (مهدی‌پور و همکاران، ۱۳۹۸: ۱۳).

---

1. Garces, C.

در این نوشتار برآنیم تا با کاربست روش تحلیلی- توصیفی و با تکیه بر سطح لغوی- معنایی نظریه گارسس، رمان «آن بیست و سه نفر» نوشته احمد یوسف زاده و ترجمه عربی ایمان صالح با عنوان «أولئك الثلاثة والعشرون فتى» را ارزیابی کنیم. از این رو، و این پژوهش بر آن است تا به پرسش‌های زیر پاسخ گوید:

- کدام یک از مؤلفه‌های سطح لغوی- معنایی نظریه گارسس بیشترین بسامد را در ترجمه کتاب «آن بیست و سه نفر» داراست؟
- بر پایه سطح لغوی- معنایی نظریه گارسس، ترجمه کتاب «آن بیست و سه نفر» از نظر کفایت و مقبولیت چگونه است؟

بر اساس پرسش‌های مطرح شده، فرضیه‌های پژوهش از این قرار است:
- به نظر می‌رسد که مؤلفه «سطح نحوی» بیشترین بسامد را در این ترجمه به خود اختصاص داده است.

- به نظر می‌رسد که ترجمه این کتاب از مقبولیت و کفایت برخوردار می‌باشد؛ زیرا مترجم در بیشتر موارد به درستی برابریابی نموده و ترجمه را از سطحی بودن و ناکارآمدی رهانیده است.

۲. پیشینه پژوهش

تا آنجایی که نویسندگان این پژوهش جست‌وجو کرده‌اند، تاکنون موضوعی مشابه یا نزدیک با آنچه نویسندگان این جستار مدنظر داشته‌اند با این عنوان از سوی کسی مورد نقد و ارزیابی قرار نگرفته است. این در حالی است که پژوهش‌های چندی پیرامون نقد و ارزیابی نظریه گارسس پیرامون متون گوناگون انجام پذیرفته است که از میان آن‌ها پژوهش‌هایی را می‌توان به عنوان نمونه برشمرد.

رحیمی خویگانی (۱۳۹۶) در مقاله خود با عنوان «نقد واژگانی ترجمه موسوی گرمارودی از قرآن کریم با تکیه بر سطح معنایی - لغوی گارسس» شماری از واژگان برگردان گرمارودی از قرآن کریم را بر پایه مؤلفه‌های نظریه گارسس بررسی کرده و به این یافته دست پیدا کرده که بخش چشمگیری از مؤلفه‌های سطح اول مدل ترجمه گارسس در ترجمه گرمارودی نمود دارد.

اقبال و نامداری (۱۳۹۷) در مقاله خود با عنوان «نقد و بررسی ترجمه الهی قمشه‌ای و مکارم شیرازی از سوره مبارکه یوسف با تأکید بر سطح صرفی - نحوی نظریه گارسس» با تکیه بر مؤلفه‌های مدل ترجمه گارسس در سطح صرفی و نحوی، دو ترجمه یاد شده مورد ارزیابی قرار گرفت. نویسندگان به بررسی شواهد گوناگون آیات سوره یوسف در سطح صرفی - نحوی پرداختند و نقاط ضعف و قوت ترجمه‌ها را کاویدند.

بابازاده اقدم و همکاران (۱۳۹۸) در مقاله‌ای با عنوان «تغییر بیان در سطح دستوری - واژگانی براساس مدل کارمن گارسس؛ مطالعه موردی: ترجمه حداد عادل، معزی و انصاریان، جزء ۲۹ و ۳۰ قرآن کریم» به این نتایج رسیدند که بر پایه الگوی گارسس تنها ترجمه معزی به صورت تحت‌اللفظی است. این در حالی است که ترجمه انصاریان و حداد عادل به صورت توضیح و بسط معنا نمود یافته است.

۳. روش پژوهش

پژوهش حاضر با کاربست سطح لغوی - معنایی نظریه کارمن گارسس و روش توصیفی - تحلیلی به ارزیابی نمونه‌هایی از ترجمه عربی کتاب «آن بیست و سه نفر» می‌پردازد.

۴. کتاب «آن بیست و سه نفر» در یک نگاه

این کتاب به روایت بخشی از خاطرات اسارت ۸ ساله یکی از آزادگان دفاع مقدس به نام احمد یوسف زاده می‌پردازد. وی در این کتاب که عنوان نویسنده را نیز به دوش می‌کشد، به روایت خاطرات خود پرداخته و گوشه‌هایی از رنجها و دردهای اسارت را بازتاب داده است. در کتاب «آن بیست و سه نفر» با روایت‌های جانسوز و شجاعانه‌ای از احساسات و راد مردی‌های بیست و سه نوجوان ایرانی روبه‌رو می‌شویم که در سخت‌ترین و ناگوارترین لحظات کشور به دست دشمن اسیر شدند، ولی با پایداری و امید، روزهای سخت اسارت را پشت سر گذاشتند و حماسه‌ای پرشکوه آفریدند. این اثر تنها داستان اسارت چند نوجوان کرمانی نیست، بلکه دریچه‌ای به روی حقیقتی عمیق‌تر از جنگ است.

در جایی از این کتاب احمد یوسف‌زاده با قلمی رسا و دلنشین از مهر مادری می‌گوید که دل‌کندن از فرزند کوچک برایش چنان دشوار است که گویی قطعه‌ای از جانش جدا می‌شود. این داستان به روشنی نشان می‌دهد که جنگ تنها در میدان نبرد نمی‌ماند؛ بلکه تا

اعماق شهرها و روستاها نفوذ می‌کند. او در هنگام نوجوانی به همراه ۲۲ تن از دیگر اسیران جنگ که همه ۱۳ تا ۱۷ سال سن داشتند، برای دیدار با صدام انتخاب می‌شوند. این دیدار که یکی از مهم‌ترین رویدادهای جنگ هشت ساله قلمداد می‌شود، نقشه عراق را در جنگ روانی ناکام گذاشت و پایداری و میهن دوستی این پاکبازان را بیش از پیش هویدا نمود. احمد یوسف‌زاده در این کتاب با زبانی گویا و تاثیرگذار، رنج‌ها، شکنجه‌ها و لحظات تلخ و شیرین این دوران را به تصویر کشیده است. این کتاب نه تنها روایتی از دل‌آوری‌های چند نوجوان اسیر، بلکه تصویری زنده از ایستادگی مردمانی است که سرفرازانه در برابر تجاوز و ستم پایدار ماندند. این کتاب در حوزه ادبیات پایداری نگاشته شده و ستایش بسیاری را برانگیخته است. کتاب با نثری ساده و روان نگارش یافته و با زبانی بی‌پیرایه، خواندن و ارزشمندی آن را دوچندان نموده است.

۵. مبانی نظری

چنین می‌توان پنداشت که موضوع نظریه ترجمه، کاربری درست شیوه برگردان در یک متن است. از این رو، به روشنی می‌توان گفت که بر پایه نوعی نظریه کاربردی زبان است. برخی نظریه‌پردازان بر این باورند که عناصر سازنده متن باید در متن ترجمه حضور داشته باشد و خواننده هر لحظه بداند که متن ترجمه شده‌ای را می‌خواند (صلح‌جو، ۱۳۹۴: ۲۶). ترجمه یک فرآیند ساده نیست، بلکه گونه‌ای هنری است که با نوآوری درهم آمیخته است. مترجمان گاه هنگام رویارویی با مفاهیم و پدیده‌هایی که برابر مستقیمی در زبان مقصد ندارند، دچار دشواری‌هایی می‌شوند. در چنین شرایطی، آن‌ها باید از مهارت زبانی و توان علمی خود در پیدا کردن جایگزین‌هایی بهره بگیرند. از این رو، «مترجم نقش بسیار مهمی را در انتقال افکار و اندیشه‌ها و ارتباط ادبی و فرهنگی بین جوامع برعهده دارد. او با ارائه ترجمه‌ای صحیح و مطلوب و با رعایت اصل امانتداری که از اصول مهم در ترجمه است، بستری را فراهم می‌کند تا فرهنگ‌ها و سنت‌های زبان مبدأ به زبان مقصد منتقل شود» (شیروانی دنیانی و همکاران، ۱۴۰۰: ۴۱).

نخستین چیزی که نظریه ترجمه در پیش می‌گیرد، این است که تعریفی از چالش‌ها و مانع‌های فراروی مترجمان به دست می‌دهد. دوم آنکه به همه عواملی که باید در حل این دشواری‌ها در نظر گرفته شوند، می‌پردازد و سوم فهرستی از همه شیوه‌های ترجمه ارائه

می‌دهد و در پایان پیشنهادهایی پیرامون مناسب‌ترین شیوه ترجمه به میان می‌آورد (Newmark, 2006: 10).

گفتنی است که هنگامی که در فرآیند ترجمه، عناصری از متن اصلی در متن ترجمه نادیده گرفته شوند، نوعی آشفتگی در ترجمه پدیدار می‌شود و از نظر علمی آن ترجمه مورد پذیرش قرار نمی‌گیرد؛ زیرا بخشی از متن از میان می‌رود و خواننده‌ای که به متن ترجمه تکیه کرده است، دیگر به متن اصلی باز نمی‌گردد. افزون بر این، حذف موجب ابهام در متن و سردرگمی مخاطب می‌شود. مترجم در برابر هر کلمه‌ای که از متن حذف می‌کند باید پاسخگو باشد (مختاری اردکانی، ۱۳۸۶: ۲۴۱). عدم حذف و رعایت امانت از اصول اساسی ترجمه است. معمولاً برخی حذف‌ها هنگامی موجه شمرده می‌شود که مترجم آن موارد را برای خواننده خود واضح یا تکراری و خسته‌کننده تشخیص دهد (زرین کوب، ۱۳۹۲: ۴۵).

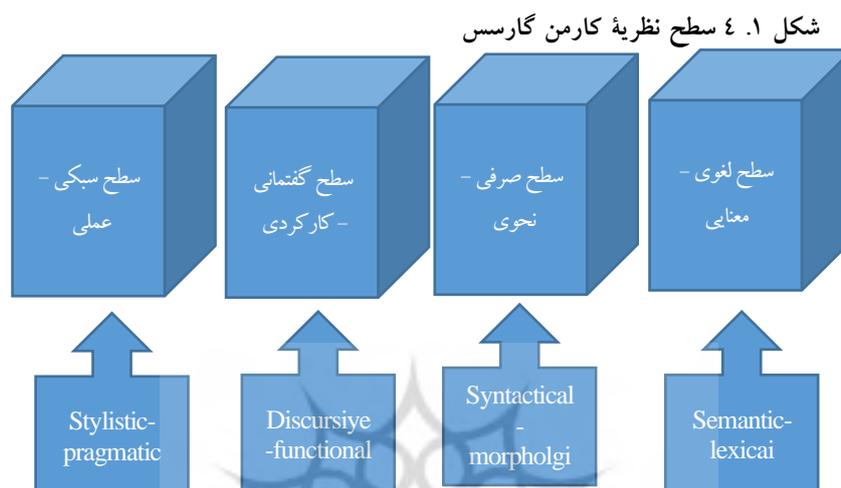
۶. نگاهی گذرا به نظریه کارمن گارسس

ترجمه را می‌توان از یک سو کوششی برگرفته از کند و کاو ذهنی مترجم دانست و از دیگر سو بدون آگاهی از نظریه‌های ترجمه می‌توان متنی را برگردان نمود. نباید نادیده انگاشت که آشنایی با ترجمه، ابزار لازم را برای فهم بهتر در دسترس مترجم می‌نهد. با این حال، فراگیری مطالعات و نظریات ترجمه می‌تواند در بهبود کیفیت کار مترجم نقش تعیین‌کننده‌ای را ایفا کند (زنده‌بودی، ۱۳۹۲: ۶۳). کارمن والرو گارسس، زاده سال ۱۹۵۸ میلادی در اسپانیا و استاد تمام دانشگاه آلکالا^۱ در شهر مادرید است. وی دارای مدرک دکترای مطالعات زبان انگلیسی از دانشگاه زاراگوزا^۲ و عضو انجمن زبان شناسی کاربردی اسپانیا است. وی در سال ۱۹۹۴ م الگوی پیشنهادی خود را برای سنجش ترجمه معرفی کرد. او در این الگو به دیدگاه‌های زبان‌شناسان و نظریه‌پردازان ترجمه مانند نیومارک گرایش داشته است. وی برای مقایسه همانندی‌های میان متن مبدأ و متن مقصد چهار سطح پیشنهاد می‌کند که به گفته وی گاه این سطوح با هم تداخل دارند (اردکانی، ۱۳۸۶: ۱۴). از دیگر

---

1. Alcalá University
2. Zaragoza University

ویژگی‌های مدل گارسس، بهره‌گیری از الگوی زبان‌شناختی وینه و داربلنه^۱ (۱۹۸۵) است. گفتنی است که این نظریه دارای چهار سطح مطابق شکل (۱) است.

برای تعیین کیفیت ترجمه‌ها، جنبه‌ها یا ویژگی‌های جدیدی اعم از ویژگی مثبت و منفی در نظر گرفته می‌شود؛ این ویژگی مثبت کفایت ترجمه را بالا می‌برد و در مقابل، ویژگی منفی از آن می‌کاهد (رشیدی، ۱۳۹۲: ۵۹).

۷. خلاصه کتاب

کتاب آن بیست و سه نفر به روایت بخشی از خاطرات اسارت ۹ ساله یکی از آزادگان دفاع مقدس به نام احمد یوسف‌زاده می‌پردازد. نویسنده این کتاب، احمد یوسف‌زاده به روایت خاطرات خود پرداخته و آمیزه‌ای از ترس، امید، ایستادگی و دلیری را در آن نمایان کرده است. این کتاب در چهار فصل سامان یافته و در هر کدام، رخداد‌های یکی از فصل‌های سال ۱۳۶۱ شمسی در روزگار اسارت بازتاب داده شده است. نویسنده با شکیبایی به توصیف حالات انسانی و مکان رویداد رخدادها پرداخته و خواننده را با خود به زندان‌های دهشتناک عراق روانه کرده است. افزون بر این، پیوندهایی که نویسنده از هنگامه اسارت به زندگی خود در روستا زده، تصویر درستی از حالات روحی اسیران را برای خواننده کتاب به ارمغان

1. Vinay, J. P. & Darblenet, J.

آورده است. کتاب آن بیست و سه نفر افزون بر گزارش اسارت نوجوانان کرمانی، فراگیری جنگ را نیز هویدا می‌نماید. خواننده به نیکویی درمی‌یابد که جنگ تنها در «خط مقدم» پدیدار نیست، بلکه تا دل شهرها و آبادی‌ها نیز گسترده شده است. در این کتاب به نوجوانانی برمی‌خوریم که رادمردانه، رنج‌ها و شکنجه‌ها را تاب آوردند و امیدوارانه شب تار را گذراندند و پیروزمندانه به سوی خورشید رهایی راه یافتند. نویسنده در این کتاب یادآور می‌شود که پذیرش اسارت، واپسین راهی است که یک رزمنده به آن می‌اندیشد. این کتاب دربر گیرنده خاطرات ۲۳ نوجوانی است که به دست ارتش بعث عراق در عملیات بیت‌المقدس اسیر گشتند و دیکتاتور عراق بر آن بود تا از آن‌ها در یک جنگ روانی در برابر کشورمان بهره بجوید. این ۲۳ نوجوان هنگام کوشش دولت بعث برای ایجاد ناامیدی در آن‌ها و برپایی جنگ روانی با ایران توانستند با دلیری و پایداری در برابر دشمن ایستادگی کنند.

۸. نقد و ارزیابی رمان «آن بیست و سه نفر» بر پایه سطح لغوی - معنایی الگوی

ترجمه گارسس

نخستین سطح از سطوح چهارگانه مدل ترجمه گارسس سطح لغوی - معنایی است. در این سطح، معنای واژه دگرگونی‌هایی چون افزایش یا کاهش در قلمرو دستوری، توضیح، گذر به معنای عام و برعکس و هم‌نشینی با معادلی نزدیک و آشنا را پشت سر می‌نهد. از آنجایی که کلمات معادل متن مبدأ و متن مقصد معمولاً به طور صریح در حوزه معنایی یکسانی قرار ندارند، مشکلات اصلی ترجمه، مشکلات واژگانی هستند نه دستوری (فرزانه، ۱۳۸۷: ۴۱). در این بخش بر آنیم تا تکنیک‌های سطح لغوی - معنایی الگوی ترجمه گارسس را بررسی و ارزیابی کنیم. این سطح عناصری چون تعریف بر حسب اختلافات فرهنگی، معادل فرهنگی یا کارکردی، اقتباس یا معنای نزدیک، قبض نحوی، بسط نحوی، ابهام، عام در برابر خاص و برعکس را در برمی‌گیرد. در ادامه به بررسی و واکاوی این مؤلفه‌ها می‌پردازیم.

۸-۱. تعریف یا توضیح برحسب اختلافات فنی، فرهنگی و زبانی^۱
گاه یک واژه بر پایه تفاوت‌های فرهنگی میان دو زبان به صورت تعریف یا توضیح نمود می‌یابد. «تعریف» بیان معنی واژه به صورت اسمی یا شبه جمله صفتی است. «توضیح» نیز افزودن اطلاعاتی که در پی اختلاف فرهنگی بین زبان اصلی و مقصد ضروری می‌شود (رحیمی‌خویگانی، ۱۳۹۶: ۷۲). بی‌گمان بیان تعریف یا توضیح واژه، آموزه‌های سودمندی به خواننده در زبان مقصد می‌دهد. ترجمه لغات تخصصی در زمینه‌های مختلف علمی، فنی و هنری در این دسته قرار می‌گیرد (نیازی و قاسمی اصل، ۱۳۹۷: ۱۲۷). در ادامه به نمونه‌هایی از این راهبرد در برگردان کتاب اشاره می‌کنیم.

متن اصلی: جبهه ما به نورد معروف بود (یوسف‌زاده، ۱۳۹۴: ۱۷).
ترجمه عربی: کانت جبهتنا تُعرف باسم نورد (نورد): قطع إسطوانية كالتی تستخدم فی آلة الطباعة أو الحادلة (صالح، ۲۰۱۷: ۲۱).

مترجم در برگردان خود اصطلاح «نورد» را با توجه به اختلافات فنی و فرهنگی در پاورقی اینگونه شرح و توضیح داده است: «نورد قطعات استوانه‌ای مانند آن‌هایی که در دستگاه چاپ مورد استفاده قرار می‌گیرد». این در حالی است که در متن اصلی اصطلاح «نورد» برای خواننده آشکار، نمود نمی‌یابد و مترجم بر پایه اختلافات موجود بین زبان‌ها، آن را به صورت شرح و توضیح به برگردان خود افزوده است.

متن اصلی: به علاوه یک جفت میل زورخانه‌ای آبی رنگ و یک طناب پلاستیکی با دسته چوبی (یوسف‌زاده، ۱۳۹۴: ۲۳).
ترجمه عربی: ومضافاً إلى میلین خشبیین مستخدمین فی الریاضة التقلیدیة «زورخانه» وحبل بلاستیکی بقبضتین خشبیتین للقفز (صالح، ۲۰۱۷: ۲۵).

مترجم در برگردان خود برحسب اختلافات فرهنگی در قسمت پاورقی اصطلاح زورخانه را به صورت «ریاضة المصارعة وألعاب القوى التقلیدیة فی ایران وتجری فی باحة منخفضة

---

1. Definition or Explanation according to Technical Cultural and Lingual Differences.

دائریه الشكل وسط النادی المخصّص ویقوم المرشد بالنقر علی طبل خاص وإنشاد الأشعار الحماسیة خاصة تلك التي تمجد بطولات الأبطال الإيرانيين القدامی من الشاهنامه، و غیرها، و إلى الأشعار الدینیة» شرح داده و مفهوم آن را برای مخاطب عربی زبان توصیف کرده است. وی در اینجا با بیان تفصیلی به توضیح واژه «زورخانه» پرداخته و با آوردن عبارات گوناگون در تشریح واژه یاد شده به تداعی آن برای خواننده خود مبادرت کرده است.

متن اصلی: چهار پنج کیلومتر که از شهر زخمی حمیدیه رد شدیم. آیفایا از سمت چپ جاده آسفالت به زیر آمدند و ده کیلومتری در جاده‌ای خاکی پیش رفتند. رسیدیم به جایی که یک ردیف درخت گز جاده را تا محوطه‌ای باز که از قبل در آن چادر زده بودند، همراهی می‌کرد (یوسف‌زاده، ۱۳۹۴: ۸۲).

ترجمه عربی: مرنا بمدینة «حمیدیه» الجریحة وبعد أن قطعنا مسافة ۵ کیلومترات، انحرفنا یساراً وتابعت الشاحنات سیرها علی طریق. ترائی بعد حوالی ۱۰ کیلومترات تقریباً وصلنا إلى مکان محاط بأشجار «الطرفاء» (صالح، ۲۰۱۷: ۵۶).

مترجم در قسمت پاورقی بر حسب اختلافات فرهنگی واژه «گز» را این گونه شرح داده است: «شجر بری ینبت علی ضفاف الأنهار فی المناطق الدافئة یسمی النوع البستانی منه بلال ویکثر فی مصر والیمن والشام». وی با توصیف این واژه به تشریح ویژگی‌های این درخت پرداخته و آن را برای مخاطب خود در فرهنگ عرب زبان به سادگی بازگو کرده است.

۸-۲. معادل فرهنگی یا کارکردی^۱ مع علوم انسانی
هر جامعه به فراخور فرهنگ خود سبک‌ها و عاداتی برای گفتار و رفتار برگزیده و با گذر زمان، آن‌ها را در زبان خود جای داده است. بنابراین، گاه یک معنای واحد در دو زبان با فرهنگ متفاوت دو نمود گوناگون پیدا می‌کند (طهماسبی و صمدی، ۱۳۹۵: ۲۷۵).

---

1. Cultural or Functional Equivalent.

درک درست مترجم از عناصر فرهنگی زبان مبدأ و برگردان درست آن به زبان مقصد همواره از چالش‌های چشمگیر مترجمان بوده است. با این وجود، گزینش شیوه درست ترجمه از سوی مترجم می‌تواند وی را در تحقق اهداف یاری رساند. نیومارک فرهنگ را چنین تعریف کرده است: «من فرهنگ را به روش زندگی و جلوه‌های آن که ویژه یک گروه اجتماعی است و از یک زبان به عنوان ابزار بیان بهره می‌گیرند، می‌دانم. به بیان دقیق‌تر، من زبان «فرهنگی» را از زبان «جهانی» جدا می‌دانم (نیومارک^۱، ۲۰۰۶: ۱۴۹). در ادامه به نمونه‌هایی از این نوع عنصر می‌پردازیم.

متن اصلی: حاج قاسم دیگر فرصت نداشت با سلمان یکی به دو کند. او رفت (یوسف‌زاده، ۱۳۹۴: ۶۰).

ترجمه عربی: لایملک «قاسم سلیمانی» کثیراً من الوقت لیجادل أو یقنع «سلمانا»، لذا أعرض عنه (صالح، ۲۰۱۷: ۴۶).

مترجم عبارت «او رفت» را به «أعرض عنه» ترجمه کرده است. گفتنی است که گاه فعل «رفتن» در معنای «روی گرداندن» به کار می‌رود. این نوع دلالت هنگامی است که مفهوم ترک و جدایی در میان باشد. در فرهنگ عربی، روی گردانی نوعی رفتن و ترک کردن کسی است. از این رو، مترجم فعل «أعرض» را در فرهنگ عربی به عنوان یک معادل برای رساندن این مفهوم برگزیده است.

متن اصلی: آب از سرش گذشت (یوسف‌زاده، ۱۳۹۴: ۵۹).

ترجمه عربی: - کالیائس إلذی لم یعد یعرف الخوف أو المهابة من أحد (صالح، ۲۰۱۷: ۴۷).

در زبان فارسی، تعبیر «آب از سر کسی گذشتن» به معنای کار از کار گذاشتن است، مترجم با در نظر داشتن این مفهوم، عبارت «در اوج ناامیدی بیم نداشتن و هراسی به خود راه ندادن» را به عنوان یک معادل در فرهنگ عربی برگزیده است.

متن اصلی: از این تاریخ به بعد هر کس بیخودی تیر بزنه از خط اخراج میشه (یوسف‌زاده، ۱۳۹۴: ۲۷).

ترجمه عربی: من الآن وصاعداً كلُّ من يطلق الرصاص دون مسوِّغ سيُطرد من الجبهة (صالح، ۲۰۱۷: ۲۸).

در فرهنگ فارسی تعبیر «بیخودی» به معنای «بیهوده» و «بی‌جهت» است و مترجم آن را به «دون مسوِّغ» برگردان نموده است. گفتنی است که اصطلاح «بیخودی» معانی گوناگونی مانند «کار بدون اندیشه و دلیل» را دربر می‌گیرد. در اینجا توجه به بافت متن ما را در دریافت بهتر معنای واژه یاری می‌دهد و آشکار می‌نماید که نویسنده از زبان عامیانه بهره جسته و زبان به تهدید گشوده است. به نظر می‌رسد مترجم با برگزیدن ترکیب «دون مسوِّغ» آهنگ و لحن جمله را تغییر داده و معنای آن را به روشنی منتقل نموده است. این امر اهمیت درک ظرایف و زمینه فرهنگی را هنگام ترجمه کلمات و عبارات از یک زبان به زبان دیگر برجسته می‌کند. در حالی که ترجمه‌های تحت‌اللفظی ممکن است معنای اصلی یک کلمه را بیان کنند، ولی همیشه عمق کامل اهمیت فرهنگی آن را به تصویر نمی‌کشند. با در نظر داشت مفاهیم فرهنگی و تداعی کلمات، مترجمان می‌توانند اطمینان حاصل کنند که ماهیت واقعی عبارت اصلی در زبان مقصد حفظ می‌شود.

متن اصلی: یکی از بچه‌ها از پا زخمی شد. فرمانده هم خون او را انداخت گردن کسانی که بیخودی و بی‌جهت تیر در می‌کردند (یوسف‌زاده، ۱۳۹۴: ۲۷).

ترجمه عربی: - فی أحد الأيام، سقطت قذائف هاون عدّة وسط دشمنا أدت إلى جرح قدم أحد الإخوة، فحملنا القائد مسؤوليّة ذلك لإطلاقنا النار دون مبرر (صالح، ۲۰۱۷: ۲۸).

در فرهنگ فارسی، تعبیر «خونی را به گردن کسی انداختن» به معنای «کسی را گناهکار دانستن» است. این در حالی است که مترجم آن را در فرهنگ عربی به معنای «مسئول بودن» و «پاسخگو بودن» معادل‌سازی کرده است. بی‌گمان کسی که خونی بر گردن او باشد باید پاسخگوی این رفتار خود نیز باشد.

متن اصلی: سر راهم مگیر (یوسف زاده، ۱۳۹۴: ۲۷).
ترجمه عربی: لا تقفی فی طریق (صالح، ۲۰۱۷: ۳۵).

مترجم در اینجا با بهره‌گیری از معادل فرهنگی، مفهوم عبارت یاد شده را به خواننده رسانده است. گفتنی است که عبارت «سر راه کسی را گرفتن» دلالت بر معنای «در راه کسی ایستادن» و «مانع شدن» می‌کند. در اینجا به نظر می‌رسد مترجم با به کارگیری معادل یاد شده همان مفهوم فارسی را به خواننده منتقل نموده است، اما در برابریابی کامیاب نبوده و برگردان عربی تمام معنای خواسته شده را به روشنی نرسانده است. به عنوان نمونه، عبارت «لا تقفی حائلاً فی طریق» بسیار رساتر از ترجمه یاد شده و به فرهنگ خواننده عربی نزدیک‌تر است. از این رو، گارسس ترجمه را دستاوردی میان دو فرهنگ می‌داند (گارسس، ۱۹۹۴م: ۹۳). گفتنی است که مترجمان نه تنها باید به زبان‌هایی که با آن در پیوند هستند، مسلط باشند، بلکه باید تفاوت‌های ظریف فرهنگی و لایه‌های زیرین واژگان را نیز درک کنند. مترجمان با ژرف‌نگری در هر دو فرهنگ، می‌توانند معنی و آهنگ مورد نظر متن اصلی را به دقت منتقل نمایند.

۸-۳. قبض نحوی^۱

این فرآیند هنگامی پدید می‌آید که مترجم در معادل‌گزینی بخشی از واژگان متن مبدأ و بیان تعداد واژه برابر آن در ترجمه توجهی نداشته و به ذکر برگردانی کوتاه بسنده کرده است. این شیوه که عکس بسط نحوی است و هر یک از نظریه‌پردازان ترجمه بر آن اصطلاحی اطلاق کرده‌اند به معنای به کارگیری یک واژه زبان مقصد در برابر چند واژه زبان مبدأ است (فرزانه، ۱۳۸۷: ۶۷). در ادامه به چند نمونه از این شیوه می‌پردازیم.

متن اصلی: دست اخر اینکه آفرینندگان حماسه ۲۳ نفر که شانزده نفرشان اهل کرمان‌اند، اکنون دهه چهل‌م عمرشان را با عزت سپری می‌کنند (یوسف زاده، ۱۳۹۴: ۱۳).
ترجمه عربی: أخيراً، لابد من التذكير بأنّ ۱۶ فتی من أصل ۲۳ هم من أبنا محافظة «کرمان»، وهم أحياء يرزقون (صالح، ۲۰۱۷: ۱۶).

---

1. Syntactic Reduction.

در اینجا مترجم ترکیب «دهه چهلیم» را برگردان نکرده و ترجمه را بدون در نظر داشتن این ترکیب به گونه‌ای کوتاه آورده است. گفتنی است که وجود قراین لفظی و معنوی نشان‌دهنده زیست آن بیست و سه نفر در دهه چهلیم، مترجم را به حذف ترکیب یاد شده برانگیخته است.

متن اصلی: بادهای استخوان سوز از روی نیزار می‌آمد. صورتم از سوز سرما سرخ شده بود (یوسف‌زاده، ۱۳۹۴: ۱۵).

ترجمه عربی: كانت الرياح اللآسعة تهبّ من ناحية حقل القصب، فتلفح وجهی (صالح، ۲۰۱۷: ۱۹).

در جمله بالا، مترجم از برگردان تعبیر «سرخی صورت» دوری جسته و در پرتو فرآیند قبض نحوی ترجمه را فشرده بیان کرده است. گفتنی است که مترجم بر پایه روشنی، سرخی چهره در نتیجه وزش بادهای استخوان‌سوز از برگردان عربی تعبیر یاد شده چشم پوشی کرده و با کوتاهی ترجمه، عبارت را روان‌نمو کرده است. این کاهش واژگان گاه از پرباری و عمق متن می‌کاهد و لحن اثر اصلی را نیز تغییر می‌دهد. علاوه بر گارسس، آنتوان برمن^۱ نیز به این نکته اشاره می‌کند و بر این باور است که تضعیف کمی متن از طریق تقلیل واژگانی، یکپارچگی و اصالت اثر را تضعیف می‌کند و در نهایت به نویسنده و خواننده آسیب می‌رساند (شیروانی دنیانی و همکاران، ۱۴۰۰: ۵۸).

متن اصلی: کودکی که دشداشه سفید به تن داشت، فرمان دو چرخه‌اش را توی دستش گرفته بود و با جوانی که لباس کار آبی رنگ به تن داشت، حرف می‌زد (یوسف‌زاده، ۱۳۹۴: ۱۹۲).
ترجمه عربی: مررنا بدکان أمامه ولد صغیر یحمل قطعة من الدراجة هوائیة ویتحدّث إلى شاب بلباس العمل أزرق اللون (صالح، ۲۰۱۷: ۱۲۲).

مترجم در برگردان خود ترکیب «دشداشه سفید» را به ترجمه نیفزوده و برگردان را به گونه‌ای کوتاه آورده است. شایسته بود که وی ترکیب یاد شده را به ترجمه بیفزاید و شیوه

---

1 . Berman, A.

پوشش آن پسر بچه را برای خواننده نمایان سازد. از آنجا که لباس بخشی از نمود فرهنگ یک ملت است و در این جستار به تنوع فرهنگی کشور ایران اشاره دارد به نظر می‌رسد چشم‌پوشی از آن جزو کاستی‌های این برگردان است.

متن اصلی: برادرم یوسف را دیدم که تفنگش را به دوش انداخته و به سنگر نگهبانی نزدیک می‌شد (یوسف‌زاده، ۱۳۹۴: ۲۱).

ترجمه عربی: رأیت «یوسف» حاملاً بندقیه علی کتفه متجهاً نحوی (صالح، ۲۰۱۷: ۲۳).

مترجم در برگردان خود از ذکر ترکیب «سنگر نگهبانی» پرهیز کرده و با بهره‌مندی از فرآیند حذف به قرینه معنوی، ترجمه را کوتاه آورده است. بی‌گمان برگردان نشدن ترکیب یاد شده از یک سو به پیچیدگی مفهوم نینجامیده و از دیگر سو، زمینه روانی و فشرده‌گی سخن را فراهم نموده است.

متن اصلی: ماشین همچنان در خیابان‌های شلوغ بغداد پیش می‌رفت (یوسف‌زاده، ۱۳۹۴: ۱۹۳).

ترجمه عربی: كانت الحافلة الصغيرة تخترق شوارع بغداد (صالح، ۲۰۱۷: ۱۲۴).

در اینجا مترجم واژه «شلوغ» را برگردان نکرده و از متن خود حذف کرده است. آشکاری شلوغی خیابان‌های بغداد بر همگان به حذف واژه یاد شده از سوی مترجم انجامیده است.

۸-۴. بسط نحوی^۱

بسط نحوی، پیوستن یک یا چند واژه به متن ترجمه بنا به نیاز است. در برگردان از یک زبان به زبان دیگر، این امکان وجود دارد که بیشتر بخش‌های گفتمانی توسعه یابند. در بسیاری از موارد، ایده‌هایی که در متن اصلی به نظر ضمنی می‌رسند، لازم است که در متن ترجمه شده به گونه‌ای صریح بیان شود (روشنفکر، ۱۳۸۶: ۲۱). در این راهبرد، به منظور ایجاد روشنی در مفهوم، یک نقش دستوری همچون صفت یا مضاف‌الیه یا مفعول یا شبه جمله به متن

---

1. Syntactic Expantion

ترجمه افزوده می‌شود. به سخن دیگر، مترجم بر پایه اطلاعات و دانشی که دارد، می‌تواند بر متنی که به تلویح بیان شده، شرحی بیفزاید (متقی زاده و نقی زاده، ۱۳۹۶: ۱۷۷). در ادامه به چند نمونه از این راهبرد در این برگردان می‌پردازیم.

متن اصلی: الحمدلله این توفیق دست یافت شما اکنون ماجرای این ۲۳ نوجوان ایرانی را پیش و رو دارید (یوسف زاده، ۱۳۹۴: ۱۲).

ترجمه عربی: - الحمدلله الذی وفقنا فی نهایة المطاف لما أضع بین أیدیکم کتاب ثلاثة وعشرون فتی من خیرة فتیة بلادی (صالح، ۲۰۱۷: ۱۶).

ترکیب «فی نهایة المطاف» به عنوان قید زمان به متن ترجمه افزوده شده است. مترجم برای تأکید بر زمان سپری شده، این قید را به عنوان یک عنصر اضافی در متن آورده است.

متن اصلی: در همه این سال‌ها آرزو داشتم .... (یوسف زاده، ۱۳۹۴: ۱۲)
ترجمه عربی: کم تمنیت خلال السنوات المنصرمة (صالح، ۲۰۱۷: ۱۶).

معادل واژه «المنصرمة» در متن اصلی ذکر نشده است؛ این درحالی است که مترجم لفظ «السنوات» را موصوف به صفت «المنصرمة» کرده و با افزودن این واژه، گذر شتابان آن سالیان را به تصویر کشیده است.

متن اصلی: چند روزی بود فرمانده جوان حسابی از ما شاکی شده بود (یوسف زاده، ۱۳۹۴: ۲۷).

ترجمه عربی: - منذ أيام عدّة والقائد غاضب من تصرفاتنا (صالح، ۲۰۱۷: ۲۸).

در این جمله با اینکه معادل واژه «تصرفاتنا» در متن اصلی ذکر نشده، اما مترجم برای تأکید بر رفتار خشم‌آور، لفظ «تصرفاتنا» را به متن افزوده است.

متن اصلی: لندکروز نزدیک تر شده بود و همچنان به سختی جلو می‌آمد. جاده که نبود؛ دشتی پر از گل بود پیش رویش (یوسف زاده، ۱۳۹۴: ۱۵).

ترجمه عربی: تقترب نحونا فتنزلق علی و حول السهل و تنحرف یمنه و یسره (صالح، ۲۰۱۷: ۲۰).

مترجم عبارت «تنحرف یمنه و یسره» را در توصیف جاده پیش روی ماشین لند کروز به برگردان خود افزوده است. وی وجود جاده پر از گل را به عنوان علت، برگردان کرده و به چپ و راست منحرف شدن ماشین را به عنوان معلول به ترجمه افزوده است.

متن اصلی: خورشید داشت پشت نیزار کم رنگ می شد (یوسف، ۱۳۹۴: ۱۵).
ترجمه عربی: بدأت أشعة الشمس تختفی شیئاً فشیئاً (صالح، ۲۰۱۷: ۲۰).

نویسنده در اینجا به صورت مجازی واژه «خورشید» را در معنای «پرتو خورشید» به کار گرفته و تصویری زیبا را پدیدار کرده است. این در حالی است که مترجم واژه یاد شده را در معنای حقیقی برگردان کرده و آن را از معنای مجازی خارج کرده است. گفتنی است که مترجم با افزودن واژه «أشعة» فرآیند بسط نحوی را در سخن خویش پیاده نموده و با آوردن یکی از لوازم خورشید به عنوان مضاف، مقصود اصلی نویسنده را بازگو کرده است.

متن اصلی: فرمانده جوان اهل کاشان داشتیم که چندان سخت نمی گرفت (یوسف زاده، ۱۳۹۴: ۱۹).

ترجمه عربی: كان قائد مجموعتنا شاباً من أهالی كاشان رؤوفاً متساهلاً (صالح، ۲۰۱۷: ۲۳).

در اینجا افزودن واژه «رؤوفاً» به متن به بسط نحوی انجامیده و بر ساختار عبارت تأثیر نهاده است. در چرایی افزایش واژه یاد شده می توان گفت که از آنجایی که مهربانی یکی از ویژگی های انسان های آسانگیر است، مترجم این واژه را به عنوان خبر به برگردان خود افزوده و منش فرمانده را بهتر به تصویر کشیده است.

متن اصلی: گلوله های کلاشینکف را برای زدن گنجشک هایی حرام کردیم که به هوای نان خشک پای خاکریز می آمدند (یوسف زاده، ۱۳۹۴: ۱۹).

ترجمه عربی: أطلقنا رصاص الكلاشینكف نحو العصافير المسكينة إلتی كانت تحطّ أسفل الساتر الترابی بحثاً عن فتات الخبز الیابس لتقتات علیها (صالح، ۲۰۱۷: ۲۲).

در اینجا مترجم واژه «المسکینه» را به عنوان یک عنصر اضافی به برگردان خود افزوده است. گفتنی است که بی‌آزاری گنجشک‌ها مترجم را بر آن داشته که وی آن‌ها را پرندگانی ناتوان بنامد. بی‌گمان تیراندازی به سوی گنجشک‌ها جز شلیکی بیهوده چیزی نیست. از این رو، مترجم برای تأکید بر بی‌پناهی آن‌ها و ایجاد سرزنش، واژه «مسکین» را به لفظ گنجشک‌ها افزوده است.

۸-۵. اقتباس^۱

این نوع راهبرد به ترجمه معنای نزدیک و آشنای واژه یا جمله دلالت دارد. این تکنیک که به معنای کاربست معادل جا افتاده است در آن پیامی از طریق موقعیت مشابه انتقال می‌یابد و برای ترجمه اصطلاحات یا نهادهای فرهنگی سودمند است (اردکانی، ۱۳۷۶: ۵۴). در این فرآیند، واژه یا عبارت متن اصلی به زبانی ساده و آسان به زبان مقصد بازگردانده می‌شود. ترجمه خوب، ترجمه‌ای است که هم از جنبه ادبی و بلاغی برخوردار باشد و هم اقتباس و معنای نزدیک در آن به کار گرفته شود (خاوری، ۱۳۸۶: ۸۶). در ادامه به نمونه‌هایی از این راهبرد می‌پردازیم:

متن اصلی: سر شب بود آن طرف خاکریز پیادم کرد (یوسف‌زاده، ۱۳۹۴: ۱۷).
ترجمه عربی: - وصلنا مع حلول الظلام أنزلنی فی الجانب الآخر للساتر الترابی (صالح، ۲۰۱۷: ۲۰).

مترجم تعبیر «مع حلول الظلام» را به عنوان معادلی نزدیک در برابر ترکیب «سر شب» آورده است. به روشنی می‌توان گفت که با فرارسیدن تاریکی، شب آغاز می‌شود و روز در پرده تیرگی فرو می‌رود. از این رو، مترجم نمود تاریکی را نشانه آغاز شب قلمداد کرده است.

^۱. Adaptation

متن اصلی: بغل دسش نشستم، گفت: کجا؟ گفتم: خط پستی (یوسف‌زاده، ۱۳۹۴: ۱۶).
ترجمه عربی: فسألني إلى أين؟ أجبت: إلى الخط الخلفي (صالح، ۲۰۱۷: ۲۰).

از معادلات نزدیک فعل «گفتن» می‌توان «سؤال کردن» و «جواب دادن» را برشمرد. فعل «گفتن» را هنگامی می‌توان به معنای «سؤال کردن» دانست که پرسشی در میان باشد. این در حالی است که هنگامی که فعل یاد شده به معنای «جواب دادن» باشد بر پاسخ دلالت می‌کند.

متن اصلی: کمی خورشت در گودی دیگ دیده می‌شود که لایه‌ای از روغن سفت و ترک خورده سطح آن را پوشانده بود (یوسف‌زاده، ۱۳۹۴: ۱۶).
ترجمه عربی - کانت بقايا حساء الخضار في قعر القدر تختفي تحت طبقة من السمن المتجمد من شدة البرد (صالح، ۱۳۹۴: ۲۱).

مترجم با توجه به قرینه «سفت و ترک خورده»، عبارت «المتجمد من شدة البرد» را آورده است. بی‌گمان یکی از پیامدهای انجماد در شدت سرما، سفتی و ترک خوردگی است. نویسنده «سفتی و ترک خوردگی» را به عنوان «معلول» آورده و مترجم «انجماد در سرما» را به عنوان «علت» و در جایگاه معنای آشنا و نزدیک به جای آن برگردان نموده است. این شیوه از برگردان، پیوند دو سویه زبان و فرهنگ و نیز اهمیت درک تفاوت‌های ظریف و معانی کلمات را در زمینه‌های مختلف برجسته می‌کند. در اینجا مترجم با دریافت دقیق ماهیت «سخت و ترک خورده» به طور مؤثر پیام مورد نظر را منتقل کرده و یکپارچگی متن را حفظ کرده است.

متن اصلی: خورشید داشت پشت نیزار کم رنگ می‌شد (یوسف‌زاده، ۱۳۹۴: ۱۵).
ترجمه عربی: بدأت أشعة الشمس تختفي شيئاً فشيئاً (صالح، ۲۰۱۷: ۲۰).

یکی از معادل‌های جا افتاده اصطلاح «کم رنگ شدن» در زبان عربی عبارت «تختفي شيئاً فشيئاً» است. مترجم برای کم رنگ شدن حالت اشعه خورشید، عبارت عربی یاد شده را آورده و با گزینش معادلی نزدیک، خواننده را به مقصود اصلی رهنمون کرده است.

۸-۶. عام در برابر خاص یا برعکس^۱

در نظریه گارسس، تفاوتی آشکار میان عام و خاص به عنوان دو پدیده متفاوت به چشم می‌خورد. عام^۲ به معنای کلی و گسترده است؛ مفهومی که برای همه اعضای یک مجموعه یا دسته‌بندی صدق می‌کند. به سخن دیگر، عام به معنای مشترک برای همه است. این در حالی است که خاص^۳ به معنای تنگ و محدود است. مفهومی که فقط برای برخی از اعضای یک مجموعه یا دسته‌بندی صدق می‌کند. به بیان دیگر، خاص به معنای مختص برای برخی است.

این فرآیند ترجمه که در آن یک کلمه خاص به معنای کلی یا برعکس تبدیل می‌شود، عبارت است از ترجمه لغت ذات به معنی یا برعکس (فرهادی، ۱۳۹۲: ۱۲۴). در ادامه نمونه‌هایی از این مؤلفه را از نظر می‌گذرانیم:

متن اصلی: ماشین کنار سنگر که جلوی آن منتظر بودم، ایستاد (یوسف‌زاده، ۱۳۹۴: ۱۶).
ترجمه عربی: توقفت سیارة لاندکروز أمام دشمة حیث أقف (صالح، ۲۰۱۷: ۲۰).

در متن اصلی، واژه ماشین یک اسم عام است و هر ماشینی را دربر می‌گیرد. این در حالی است که مترجم در برابر آن، واژه خاص «لاندکروز» را برگزیده و به روشنی نوع ماشین را نمایان کرده است.

متن اصلی: کمی خورش در گودی دیگ دیده می‌شد (یوسف‌زاده، ۱۳۹۴: ۱۶).
ترجمه عربی: کانت بقایا حساء الخضار فی قعر القدر (صالح، ۲۰۱۷: ۲۰).

در اینجا مترجم واژه‌ای خاص را در برابر واژه‌ای عام نهاده است. وی با گزینش ترکیب خاص «حساء الخضار» در برابر واژه عام «خورشت» دامنه این خوراک را تنگ و آن را به «خورشت سبزی» محدود کرده است مترجم با تکیه بر دانش پیشین خود و با بهره‌گیری از قراین لفظی نزدیک به عبارت، «خورشت» را به «حساء الخضار» برگردان کرده است.

-
1. General versus particular
  2. Universal
  3. Particular

متن اصلی: گلوله‌های کلاشینکف را برای زدن گنجشک‌هایی حرام کردیم که به هوای نان خشک پای خاکریز می‌آمد (یوسف‌زاده، ۱۳۹۴: ۱۹).
ترجمه عربی: - أطلقنا رصاص الكلاشينكف نحو العصفير المسكينة التي تحط أسفل الساتر الترابي بحثاً عن فتات الخبز اليابس لتقتات عليها (صالح، ۲۰۱۷: ۲۲).

در عبارت بالا مترجم با آوردن لفظ عام «أطلقنا» در برابر فعل «حرام کردیم» از ذکر عام در برابر خاص بهره جسته است. از آنچه گذشت چنین می‌توان دریافت که فعل عام «أطلقنا» از یک سو به معنای شلیک کردن و آتش گشودن است و از دیگر سو، هر شلیک کردنی به معنای حرام کردن و بیهوده از دست دادن نیست. از این رو، مترجم با بهره‌گیری از قرینه «المسكينة» خواننده را به معنای «حرام کردن» و «بیهوده از دست دادن» در فعل «أطلقنا» رهنمون کرده است.

متن اصلی: چند روزی بود مسئله‌ای ذهنم را مشغول کرده بود، شده بود معمایی پیچیده (یوسف‌زاده، ۱۳۹۴: ۱۸۹).

ترجمه عربی: - منذ بضعة أيام وذهني مشغول بامرٍ تحوّل بالنسبة إلىّ إلى لغز (صالح، ۲۰۱۷: ۱۲۲).

مترجم در ترجمه خود، عام را در برابر خاص برگزیده است. وی ترکیب خاص «معمایی پیچیده» را به صورت عام برگردان کرده و واژه «لغز» را در برابر ترکیب یاد شده نهاده است. در بیان نکره آوردن این واژه، گفتنی است که گاه نکره دلالت بر امری ناشناخته و پیچیده دارد. از این رو، مترجم واژه «لغز» را در ساختار به صورت عام و نکره غیرمقید و در معنا به صورت خاص و مقید آورده است.

۷-۸. ابهام^۱

در این پدیده، مترجم باید هرگونه دوپهلویی و پیچیدگی غیرعامدانه و بدون انگیزه را در زبان مقصد از میان ببرد. گفتنی است که بیشتر جملات هم در گفتار و هم در نوشتار به

---

1. Ambiguity

گونه‌ای دارای ابهام‌اند. این در حالی است که موقعیت گفت‌وگو، آهنگ صدا و تکیه کلام تا اندازه‌ای ابهام را در گفتار از میان می‌برد (خزاعی فر، ۱۳۷۰: ۳۰).

بی‌گمان مترجم باید حوزه ابهام را در متن اصلی تشخیص دهد و با توجه به مهارت و دانش خود بداند که چگونه خواننده متن ترجمه را از این آشفتگی مفهومی برهاند.

هنگام ترجمه از یک زبان به زبان دیگر موقعیت‌هایی پیش می‌آید که در آن مفهومی در متن مبدأ به طور غیر صریح و مبهم بیان شود و لازم است که این مفهوم مبهم در متن مقصد به صورت واضح بیان شود (اردکانی، ۱۳۷۰: ۸۹).

به روشنی می‌توان گفت که چنانچه مترجم نسبت به ابهام موجود در متن اصلی بی‌توجه باشد و همان را بی‌هیچ کم و کاست به خواننده انتقال دهد، این موضوع خواننده را به خستگی و دلزدگی می‌کشاند و او را از ادامه خواندن بازمی‌دارد.

نیومارک بر این باور است که گاه در ترجمه -به ویژه در زبان‌های مقصدی که ضمائر سوم شخص مونث و مذکر مانند «He» و «She» در آن‌ها وجود ندارد- ابهام روی می‌دهد. در اینجا مترجم باید در راستای زدودن آن بکوشد. این ابهام گاه عمدی و گاه سهوی پدیدار می‌شود. چنانچه ابهام به صورت عمدی باشد، باید آن را به زبان مقصد انتقال داد، اما اگر به گونه سهوی نمود یابد باید آن را برطرف کرد (نیومارک، ۲۰۰۶: ۷). تا آنجا که پژوهشگران این جستار کوشیدند، به نمونه‌ای از پدیده ابهام در این برگردان دست پیدا نکردند.

جدول ۱. پراکندگی شاخص‌های مثبت و منفی سطح لغوی - معنایی

شاخص‌های مثبت	فراوانی	شاخص‌های منفی	فراوانی
معادل فرهنگی	۵	قیض نحوی	۴
توضیح	۳	عام برابر خاص	۴
اقتباس	۴	ابهام	۰
بسط نحوی	۷	-	-
مجموع	۱۹	مجموع	۸

نمودار ۱. پراکندگی زیرمجموعه‌های مؤلفه لغوی - معنایی

بحث و نتیجه‌گیری

با نگاهی به ارزیابی برگردان کتاب آن بیست و سه نفر بر پایه سطح معنایی - لغوی نظریه گارسس، داده‌های زیر را می‌توان به عنوان مهمترین یافته‌ها برشمرد:

- در بخش توضیح برحسب اختلافات فرهنگی، مترجم ترجمه را به نیکویی به سامان رسانده و تعابیر و اصطلاحات ناآشنا را به خوبی در پانویس توضیح داده و برای خواننده عربی زبان هر آنچه را به سبب اختلافات فرهنگی ناآشنا بوده، شرح داده است.
- در این برگردان، جلوه‌های گوناگونی از بسط و قبض نحوی نمایان شده است. بسط نحوی در پوشش مفاهیمی چون افزایش قید، صفت و ترکیب اضافی پدیدار شده و قبض نحوی در جلوه‌هایی مانند حذف صفت، مفعول، فعل و قید نمود یافته است.
- مترجم در برگردان برخی واژه‌ها و اصطلاح‌ها از فرآیند اقتباس یا معنای نزدیک بهره جسته و معادلات نزدیک و آشنایی را در برابر واژگان متن مبدأ برگزیده است. به روشنی می‌توان گفت که بهره‌گیری از این روش از یک سو مترجم را نشان داده و از سوی دیگر، متن را از پیچیدگی و دشواری در معنا رها نموده است.
- مترجم در فرآیند عام در برابر خاص از تکنیک‌هایی چون حذف صفت بهره جسته و واژه مورد نظر را از «اخص» به «اعم» دگرگون کرده است. همچنین وی در فرآیند خاص در

برابر عام با ابزارهایی مانند بیان نوع در کنار جنس واژه مورد نظر را از «اعم» به «اخص» انتقال داده و دایره آن را تنگ‌تر کرده است.

- چنانکه در کاربرست نظریه گذشت، هیچ‌گونه ابهام عمدی و سهوی در برگردان کتاب یاد شده نمایان نشد.

- مترجم در بخش معادل فرهنگی تا حدودی به خوبی عمل کرده و توانسته معادل‌های کاربردی و نزدیک به فرهنگ فارسی را به کار گیرد.

- در این برگردان، ویژگی‌های منفی نزدیک به ۱۰ مورد را دربر می‌گیرد. این در حالی است که ویژگی‌های مثبت بخش چشمگیری از این برگردان را به خود اختصاص داده است. از این رو، برگردان پیش رو از دو ویژگی کفایت و مقبولیت برخوردار بوده و مایه خرسندی خواننده عربی زبان شده است.

تعارض منافع

تعارض منافع ندارم.

ORCID

Vali Baharvand

<https://orcid.org/0000-0002-1913-1030>

Mina Hasouni Nejad

<https://orcid.org/0009-0006-6989-4286>

Javad Karkhaneh

<https://orcid.org/0000-0002-5942-5869>

منابع

- ابن فارس، احمد. (د. ت). معجم مقایس اللغة. قم: مکتب الاعلام الاسلامی.
بابازاده اقدام، عسگر و کرمی میرعزیزی، بیژن، نامداری، ابراهیم، مهدی پور، فاطمه. (۱۳۹۸). تغییر بیان در سطح دستوری - واژگانی بر اساس مدل کارمن گارسس؛ مطالعه موردی: ترجمه حداد عادل، معزی و انصاریان از جزء ۲۹ و ۳۰ قرآن کریم. دو فصلنامه پژوهش‌های ترجمه در زبان و ادبیات عربی، (۲۱)۹، ۲۷۹-۳۰۵. doi: <https://doi.org/10.22054/rctall.2020.44676.1405>
جبوری، احمد و دیگران. (۱۹۷۷). الترجمة والتعريب. بیروت: دار العلم الملايين.
حسن، عبدالغنی. (۱۳۷۶ش). فن ترجمه در ادبیات عربی. ترجمه عباس عرب. چاپ اول. مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی.

خاوری، سید خسرو. (۱۳۸۳). از واژه به مفهوم اقتباس یا ترجمه ادبی. فصلنامه پژوهش ادبیات معاصر جهان، ۹(۱۸)، ۸۳-۹۶.

خزاعی فر، علی. (۱۳۷۰). فرهنگ اصطلاحات. ترجمه ابهام. مجله مترجم، چاپ دوم، ۳۳-۲۹.
رحیمی خویگانی، محمد. (۱۳۹۶). نقد واژگانی ترجمه موسوی گرمارودی از قرآن کریم (با تکیه بر سطح معنایی لغوی گارسس). فصلنامه مطالعات ترجمه قرآن و حدیث، ۴(۷)، ۶۹-۹۴.

URL: <https://qhts.modares.ac.ir/article-10-6224-en.pdf>

رشیدی، ناصر و فرزانه، شهین. (۱۳۹۲). ارزیابی و مقایسه دو ترجمه فارسی از رمان دون کیشوت اثر میگیل دُ سروان تست بر اساس الگوی گارسس. مجله زبان ادبیات فارسی دانشکده ادبیات و زبانهای خارجی دانشگاه آزاد سنندج، ۵(۱۵)، ۴۲-۵۶.

زرین کوب، منصوره و صدیقی، عاطفه. (۱۳۹۲). تعدیل و تغییر ترجمه: چالش‌ها و راهکارها با تکیه بر ترجمه کتاب الترجمة وادواتها. دوفصلنامه پژوهش‌های ترجمه در زبان و ادبیات عربی،

DOR: [20.1001.1.22519017.1392.3.8.2.3](https://doi.org/10.22519017.1392.3.8.2.3) ۳۵-۵۴، ۳(۸)

زنده‌بودی، مهران. (۱۳۹۲). رویکرد فلسفی هرمنوتیک به ترجمه. فصلنامه علمی-پژوهشی مطالعات ترجمه، ۱۱(۴۱)، ۷۰-۵۹.

شیروانی دنیانی، رضا و بلاوی، رسول و جابری اردکانی، سید ناصر. (۱۴۰۰). واکاوی گرایش‌های ریخت‌شکنانه در ترجمه عربی محمد نورالدین از رباعیات خیام با تکیه بر دیدگاه آنتوان برمن. دوفصلنامه پژوهش‌های ترجمه در زبان و ادبیات عربی، ۱۱(۲۴)، ۳۹-۶۶.

<https://doi.org/10.22054/rctall.2021.59203.1543>

صالح، ایمان. (۲۰۱۷). أولئك الثلاثة والعشرون فتی، سادة القافلة. ط ۱۸. بیروت: دار المعارف الإسلامیة.

صلح‌جو، علی. (۱۳۹۴). از گوشه و کنار ترجمه. تهران: نشر مرکز.

صیادانی، علی و اصغرپور، سیامک و خیراللهی، لیلا. (۱۳۹۶). نقد و ارزیابی ترجمه فارسی رمان قلب اللیل با عنوان دل شب بر اساس الگوی کارمن گارسس. دوفصلنامه پژوهش‌های ترجمه زبان و ادبیات عربی، ۷(۱۶)، ۸۷-۱۱۸. <https://doi.org/10.22054/rctall.2017.7818>

طهماسبی، عدنان و صمدی، وحید. (۱۳۹۵). شیوة ترجمه ادبی مبتنی بر ترجمه نمایشنامه صاحب‌الجلالة. تهران: انتشارات قدس رضوی.

فرحزاد، فرزانه. (۱۳۹۰). نقد ترجمه: ارائه مدلی سه وجهی. مجله پژوهشنامه، ۸(۸)، ۴۸-۲۹.

فرزانه، شهین. (۱۳۸۷). ارزیابی و مقایسه ترجمه‌های فارسی رمان انگلیسی شاهزاده و گدا اثر مارک تواین بر اساس مدل گارسس. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی شیراز.

فرهادی، پروین. (۱۳۹۲). بررسی، نقد و ترجمه متون ادبی معاصر (مطالعه موردی: نقد و ارزیابی آثار ترجمه شده غسان کنفانی در سه بخش قصص، روایات و مسرحیات). پایان‌نامه کارشناسی ارشد زبان و ادبیات عربی، دانشگاه الزهراء تهران.

مختاری اردکانی، محمدعلی. (۱۳۷۰). ترجمه اسم خاص، نثر پژوهی ادب فارسی (ادب و زبان). نشریه دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه شهید باهنر کرمان، ۱(۲-۳)، ۱۰۸-۱۲۷.
مختاری اردکانی، محمدعلی. (۱۳۸۶). استعاره ترجمه، مجموعه مقالات در مورد ترجمه. کرمان: انتشارات دانشگاه شهید باهنر کرمان.

نیومارک، پیتر. (۲۰۰۶). الجامع فی الترجمة. ترجمه حسن غزالی. ط ۱. بیروت: دار مکتبه الهلال.

English References

Garces, C. V. (1994) A methodological proposal for the assessment of translated literary works. A case study, The Scarlet letter by N. Hawthorne into Spanish, *Babel*, 40 (2), 77-102. <https://doi.org/10.1075/babel.40.2.03val>

Translated References to English

- Ibn Faris, A. (n.d.). *Moajam maqaiis allogha*. Qom: School of Islamic Media. [In Arabic]
- Babazadehghdam, A., Karamimirazizi, B., Namdari, E., & Mahdipoor, F. (2019). Grammatical and lexical expression change based on the Carmen Garces model (Case study: Haddad Adel, Moezi and Ansarian's translations of the 29 and 30 Quran verses). *Translation Researches in the Arabic Language and Literature*, 9(21), 279-306. doi: <https://doi.org/10.22054/rctall.2020.44676.1405>. [In Persian]
- Jabouri, A. and others. (1977). *Translation and localization*. Beirut: Dar al-Alam al-Malayin. [In Arabic]
- Hassan, M. A. (1997). *The art of translation in Arabic literature*. Translated by Dr. Abbas Arab, first edition, Mashhad: Astan Quds Razavi Publishing House. [In Persian]
- Khavari, S. KH, (2013). From the word to the concept of adaptation or literary translation, *Contemporary Literature Research of the World*, 9(18), 96-83. [In Persian]
- Khazai Far, A. (1990). *Dictionary of terms*. Translation: Abham, Translator's Magazine, second edition, 29-33. [In Persian]

- Rahimi khovaygani M. (2017). *The lexical critique of Mousavi Garmaroudi's translation of the Holy Qur'an (Relying on the lexical semantic theory of Garces)*. QHTS, 4 (7), 69-94 URL: <http://qhts.modares.ac.ir/article-10-6224-fa.html>. [In Persian]
- Rashidi, N. and Farzaneh, Sh. (2013). Evaluation and comparison of two Persian translations of the novel Don Quixote by Miguel D. Servan Test based on the model of Garces. *Persian Journal of Literature and Foreign Languages, Faculty of Literature and Foreign Languages, Azad University, Sanandaj*, 5(15), 42-56. [In Persian]
- Zarinkoub, M. and Sedighi, A. (2012). Equivalence and Changes in Translation: Challenges and Strategies, Focusing on Translation of Al-Tarjemah Va Adavatoha, *Translation Researches in the Arabic Language and Literature*, 3(8), 35-54. DOR: [20.1001.1.22519017.1392.3.8.2.3](https://doi.org/10.22054/rctall.2012.59203.1543) [In Persian]
- Zendeh Boodi, M. (2013). Philosophical hermeneutic approach to translation, *scientific-research quarterly of translation studies*, Allameh Tabatabai University, Tehran, 11(41), 70-59. [In Persian]
- Shirvani Dunyani, Reza and Blaavi, Rasul and Jabri Ardakani, Seyed Nasser. (2021). Analysis of Deforming Tendencies in Mohammad Nouredine's Arabic Translation of Khayyam's Quatrains Based on the View of Antoine Berman. *Translation Researches in the Arabic Language and Literature*, 11(24), 39-66. DOI: <https://doi.org/10.22054/rctall.2021.59203.1543> [In Persian]
- Salih, I. (2017), *Al-Thareen Al-Ashron and Fati, Sada Al-Qafla*. 18, Beirut: Islamic Encyclopaedia Dar. [In Arabic]
- Solhjo, A. (2014). *From all corners of the translation*. Tehran: Nashmarzaz. [In Persian]
- Syadani, Ali and Asgharpour, Siamak and Khairollahi, Leila. (2016). Criticism and Review of Persian Translation of the Novel "Ghalbol Allayl "as" Midnight" on the Pattern of Garses. *Translation Researches in the Arabic Language and Literature*, 7(16), 118-87. DOI: <https://doi.org/10.22054/rctall.2017.7818> [In Persian]
- Tahmasabi, A. and Samadi, V. (2015). *Literary translation method based on the translation of Sahibeh al-Jalala play*. Tehran: Qods Razavi Publishing House. [In Persian]
- Farhzad, F. (2011). *Criticism of translation: presentation of a three-dimensional model*. *Research Journal*, (88), 29-48. [In Persian]
- Farzaneh, Sh. (2004). *Evaluation and comparison of Persian translations of the English novel The Prince and the Beggar by Mark Twain based on the Garces model*. Master's thesis, Shiraz Faculty of Literature and Humanities. [In Persian]

- Farhadi, P. (2012). *Reviewing, criticizing and translating contemporary literary texts (case study: criticizing and evaluating the translated works of Ghassan Kanfani in three sections: stories, narrations and plays)*. Master's thesis in Arabic language and literature, Al-Zahra University, Tehran. [In Persian]
- Mokhtari Ardakani, M. A. (1990). Translation of special name, prose study of Persian literature (literature and language). *Journal of Faculty of Literature and Humanities, Shahid Bahonar University, Kerman*, 1(2-3), 108-127. [In Persian]
- Mokhtari Ardakani, M. A. (2007). *Metaphor of translation, a collection of articles on translation*. Kerman: Shahid Bahonar University Press, Kerman. [In Persian]
- Newmark, P. (2006). *Al-Jama'i in translation*. Translated by Hassan Ghazaleh, Volume 1, Beirut: D. [In Persian]

استناد به این مقاله: بهاروند، ولی، حسونی‌نژاد، مینا، کارخانه، جواد. (۱۴۰۳). نقد و ارزیابی برگردان عربی کتاب «آن بیست و سه نفر» اثر احمد یوسف‌زاده بر پایه سطح لغوی-معنایی الگوی ترجمه کارمن گارسس. *دوفصلنامه پژوهش‌های ترجمه در زبان و ادبیات عربی*، ۱۴ (۳۰)، ۳۶۱-۳۹۴. doi: 10.22054/rctall.2024.79865.1739

Translation Researches in the Arabic Language and Literature is licensed under a Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International License.